

N:o 220

Af Herr C. J. Svensén: Angående upphäfvande af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860. om främmande trosbekännare och deras religionsöfning, m. m.

Jag får ödmjukast föreslå upphäfvandet af de båda Kongl. Förordningarne af den 23 Oktober 1860, den ena "angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning", och den andra "angående ändring i gällande bestämmelser om ansvar för den, som träder till eller utsprider villfarande lära".

Tillkomsten af 1860 års förordningar kan endast förklaras deraf, att presterna vid ständs-riksdagarne hade ett öfvervägande inflytande i religiösa frågor. Men nu måste den nya Riksdagen bryta med intoleransen och proklamera religionsfrihet. Det är dock nu icke fråga om att förändra grundlagens föreskrift att man skall bekänna vissa läror för att kunna blifva riksdagsman eller tjänsteman. Motioner om upphäfvandet af dessa inskränknningar hvila till grundlagsenlig behandling, då nya val till representanter i Andra Kammarén försiggått. Här är blott fråga om att göra till en sanning förklaringen i 16 § Regeringsformen, att hvar och en eger fritt utöfva sin religion. Genom upphäfvandet vid denna riksdag af 1860 års förordningar vinnes detta ändamål. 1868 års riksdag skall då hafva hedern af att hafva utfört hvad 1809 års män velat: fri religionsöfning.

Eller höfves det oss att fortfarande godkänna sådana principer, som uttalas i 1860 års förordningar?

Den om främmande trosbekännare och deras religionsöfning förpligtar hvar och en myndig Svensk man, som vill lemna statskyrkan, att ånyo taga undervisning på obestämd tid af en prest i det kyrkosamfund, han vill öfverge; och låter han — heter det — ej af sina själasörjares undervisning och förmaning sig rätta; varde han af domkapitlet eller dess förordnade ombud varnad. Framhärdat han ändå i sin "villfarelse", då först får han ändtligen anmäla sig till utträde ur kyrkan, hvarifrån han dock icke skall anses skild förr än han blifvit i annat i riket tillåtet religionssamfund upptagen. Nu beror det dock, enligt 1860 års förordning, på Konungen att, efter vederbörandes hörande, tillåta eller icke tillåta i riket ett icke Lutherskt religionssamfund. Således om den "affällige" bekänner ett icke i riket tillåtet religionssamfunds lära, så anses han alltid stå kvar i stats-

kyrkan; men genom sin anmälan om utträde ur den har han, enligt den Kongl. Förordningen, förverkat den offentliga tjänst han innehar, der ej — heter det — tjänsten är af den beskaffenhet, att han utan afseende å sin trosbekännelse kunnat till densamma nämnas samt Konungen eller den myndighet, som eger att tjänsten tillsätta, finner skäligt att honom dervid bibehålla.

Skolor och andra undervisningsanstalter få främmande trosbekännare, äfven om de äro Svenskar, ej inrätta eller upplåta för andra än bekännare af deras egen troslära eller deras barn. Och främmande tillåtna trossamfund få ej ens för uppförandet af skolor samt fattig- och sjukhus förskaffa sig egna tomter; de tillåtas blott besitta så mycken jord, som för utrymme till kyrka eller kyrkogård erfordras.

Den andra Kongl. Förordningen af 1860 förbjuder en hvar att utom en främmande församlings kyrka, bönehus eller kyrkogård tala om lärosatser, som af domkapitlet kan anses stridande mot den Lutherska läran. Den, som häremot bryter, straffas med böter från och med femtio till och med trehundra Riksdaler, eller fängelse från och med två månader till och med ett år.

Är den "brottslige" utländning, landsförvisas han efter undergången straff.

Häri genom är all fri offentlig diskussion i religiösa frågor afskuren.

Äro icke dylika band på den fria yttranderätten och tvång af samvetena för oss vanhedrande? Må vi då genast afkasta åtminstone dessa band. Vår ära fordrar det.

Ehuru det kunde vara nog med föreskriften i 16 § Regeringsformen, att man vid sin religionsutöfning ej får störa samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkomma, då man ju för öfrigt måste ställa sig till efterrättelse allmän lag, så får jag likväl, för den händelse att någon särskild ordningsstadga skulle anses behöflig efter upphäfvandet af 1860 års begge förordningar, föreslå till antagande af Riksdagen följande

Ordningsstadga för dem, som icke bekänna den Lutherska läran.

§ 1.

Vilja bekännare af främmande lära bilda egen församling, göre skriftlig anmälan derom i Stockholm hos Öfverståthållare-embetet och å öfriga orter i riket hos Konungens Befallningshafvande, hvarefter de ega rätt till fri religionsöfning, så framt de icke derigenom störa samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkomma.

§ 2.

Varder rättigheten till fri religionsöfning missbrukad, då må, efter Konungens förordnande, församlingen upplösas.

§ 3.

Församling, som i 1 § sägs, vare oförhindrad att sjelf kalla prest eller lärare.

Hvarje församling anställe, såsom föreståndare, en välfrejdad person, hvars vård hennes angelägenheter anförtrors kunna, och göra anmälan derom i Stockholm hos Öfverståthållare-embetet och annorstädes i riket hos Konungens Befallningshafvande.

§ 4.

Föreståndaren åligger att, inom en månad efter hvarje års slut, till Konungens Befallningshafvande eller Öfverståthållare-embetet aflemna förteckningar öfver antalet af församlingens medlemmar och öfver de under årets lopp ingångna äktenskap eller inträffade födelser eller dödsfall i församlingen, samt att för församlingens medlemmar utfärda erforderliga betyg.

Underlåter föreståndaren att iakttaga hvad honom enligt denna författning åligger; straffes med böter från och med 20 till och med 300 R:dr.

§ 5.

Ej tillåtes någon munk- eller nunne-orden, eller inrättandet af kloster; dock ega främmande församlingar inrätta s. k. diakon- eller diakoniss-anstalter.

§ 6.

Lysning till äktenskap skall, ändå att såväl mannen som qvinnan äro af främmande trosbekännelse, afkunnas i den till Svenska kyrkan hörande församling, inom hvars område bruden är boende; dock att lysningen, der begge äro medlemmar af främmande religionssamfund, af dess föreståndare utfärdas.

Vigseln må i det fall, att både mannen och qvinnan tillhöra främmande religionssamfund, förrättas efter dess bruk. Är blott endera medlem af sådant samfund, skall vigsel ske af Svenska kyrkans presterskap.

§ 7.

Barn af äkta makar uppfostras i den lära, fadren bestämmer. Har skriftligt aftal om barnens uppfostran blifvit emellan äkta makar träffadt före äktenskapet och inför Konungens Befallningshafvande eller Öfverståthållare-embetet uppvisadt; lände det då till efterrättelse. — Barn af föräldrar, som med hvarandra icke ingått äktenskap, uppfostras i den lära, modren bestämmer.

§ 8.

Främmande trosbekännare skall ej anses oberättigad att embetsåtgärd af Svenska kyrkans presterskap påkalla; dock att vid sådan förrättning kyrkans handbok brukas. Med lärotvist, som kan samvetet bekymra, må prest i thy fall ej besvära: ej heller skall han sin embetsåtgärd någon medlem af främmande religionsamfund påtvinga.

Å allmänna begrafningsplatser må främmande trosbekännare erhålla lägerstad för sina döde.

§ 9.

De för särskilda kyrkliga förrättningar stadgade afgifter till Svenska kyrkan, eller hennes presterskap, eller betjening, vare ej medlem af främmande religionssamfund pligtig att gälda i annat fall, än att slik förrättning blifvit på hans egen begäran verkställd.

§ 10.

Med de inskränkningar och undantag, som af grundlag och denna stadga bestämmas eller betingas, skall ej från skiljaktighet i kristen trosbekännelse härledas någon skilnad i Svenska medborgares rättigheter eller skyldigheter.

År främmande trosbekännare af sådan lära, som ej tillstödjer honom att aflägga i lag föreskrifven ed, då den erfordras, förordne Konungen, sedan Högsta Domstolen blifvit hörd, huru förfaras bör.

§ 11.

Vill någon träda ur Svenska kyrkan; göre han hos kyrkoherden i den församling, hvartill han hör, skriftlig anmälan derom till anteckning i kyrkoboken, hvarefter han är från kyrkan skiljd. Dock får en sådan anmälan ej göras af annan person än den, som fyllt 18 år.

Varder den, som ej fyllt 18 år, upptagen i främmande, i riket befintligt religionssamfund; vare den, som honom upptagit, förfallen till böter från och med 50 till och med 300 R:dr; dock sker härigenom icke någon inskränkning af 7 § i denna Stadga.

§ 12.

Främmande trosbekännare, eller den, som till utträde ur Svenska kyrkan sig anmält, må ej i annat fall än grundlagarne föreskrifva innehafva någon tjänst eller

eller anförtros något uppdrag, eller deltaga i behandling eller afgörande af frågor, som kyrkan eller den offentliga undervisningen röra.

§ 13.

Om någon, hvilken af föräldrar eller målsman fått sig anförtrodt att uppfostra eller undervisa barn i den Lutherska läran, söker under utöfningen af sådant uppdrag bibringa barnet annan tro; vare förfallen till böter från och med 100 till och med 300 R:dr.

§ 14.

Genom denna Stadga sker ej någon ändring af hvad i afseende å Mosaiska trosbekännare stadgadt är.

§ 15.

Böter, som i denna Stadga bestämda äro, beräknas i Riksmünt och tillfalla de fattiga. Saknar den bötfälde tillgång till böterna, skola de förvandlas till fängelse efter de grunder, som gälla för förvandling af böter enligt Utsöknings-Balken.

Stockholm den 27 Januari 1868.

C. J. Svensén.